

CZAS Solidarności

Dwutygodnik Regionu Środkowo-Wschodniego NSZZ „Solidarność”

Nr 22 (117) 30 listopada 2024

EDUKACJA czy DEPRAWACJA?

fot.starostwo.hrubieszow.pl

CEL: LEPSZE WARUNKI PRACY

Czerwiec 2024 r. to ważny moment dla pracowników Starostwa Powiatowego w Hrubieszowie. Od 19 dnia tego miesiąca w ich zakładzie pracy oficjalnie rozpoczęła działalność organizacja związkowa NSZZ „Solidarność”. Początkowo zrzeszała tylko pracowników starostwa, ale od września w jej skład wchodzi także zatrudnieni w Po-

wiatowym Urzędzie Pracy w Hrubieszowie.

Na pytanie, co było powodem zorganizowania się w „Solidarność”, przewodniczący odpowiada, że najbardziej zależy im na poprawie warunków pracy. Podkreśla, że zawsze może być lepiej i starania o to lepsze jutro dla pracowników to główny cel działalności nowej organiza-

cji. Każdy, nawet mały krok, poprawiający sytuację zatrudnionych, to dla hrubieszowskiej „Solidarności” duży sukces.

Związkowcom ze starostwa powiatowego i urzędu pracy życzymy jak najwięcej małych sukcesów w ich działalności związkowej.

A. Kosierb

Turniej piłki nożnej w rocznicę odzyskania niepodległości

W tym roku, już po raz 40, dla uczczenia rocznicy odzyskania niepodległości został rozegrany turniej piłki nożnej. Główny organizator – Ognisko TKKF Omega – 9 listopada br. zaprosiło do rywalizacji 10 drużyn. Po odśpiewaniu hymnu narodowego rozpoczęły się sportowe rozgrywki. Dla wyłonienia najlepszych drużyn rozegrano 20 meczy. Ostatecznie na podium stanęły: 1. Wieniawa, 2. Man United, 3. FC Pajace.

Wybrano najlepszych piłkarzy turnieju: zawodnik – Wojtek Stanisławek (Man United), strzelec – Michał

Szałachowski, 23 bramki, (Wieniawa), bramkarz – Karol Cheliński (FC Spaw).

ORGANIZATORZY: Ognisko TKKF Omega, Urząd Miasta Lublin, NSZZ „Solidarność” Region Środkowo-Wschodni, Fundacja „Ruchu Solidarności Rodzin”, Młodzieżowy Dom Kultury nr 2 w Lublinie, BEMPRESA – Pan Tomasz Stopa, Szkoła Podstawowa nr 52

PATRONAT: Krzysztof Żuk Prezydent Miasta Lublin

Red.

MOŻESZ WIĘCEJ...

Harmonogram szkoleń związkowych na grudzień 2024 r.

Nazwa szkolenia	liczba dni	termin	typ szkolenia	miejsce	prowadzący	liczba miejsc
Uprawnienia związku zawodowego z zakresu BHP, SIP. Uprawnienia SIP (spory zbiorowe)	1	2.12.2024 godz. 10-14	stacjonarne	Kraśnik	r.pr. Grzegorz Trejgel	20
Zmiany w prawie pracy, kontrola trzeźwości, praca zdalna	1	9.12.2024 godz. 11-14	stacjonarne	Biłgoraj	r. pr. Bartłomiej Kozyński	20
Struktura organizacyjna związku oraz kompetencje władzy wykonawczej	1	11.12.2024 godz. 9-13	stacjonarne	Lublin	r. pr. Przemysław Gardynik	20
Uprawnienia i obowiązki organizacji związkowych, elementy reprezentatywności	1	19.12.2024 godz. 10-14	stacjonarne	Puławy	r. pr. Bartłomiej Kozyński	20

AKCJA POLACY RODAKOM

Już po raz 24 prowadzona jest zbiórka darów, które w formie paczek świąteczno-noworocznych będą przekazane Polakom mieszkającym na Ukrainie. Akcja potrwa do 10 grudnia 2024 r.

W ramach prowadzonej akcji charytatywnej zbierane są słodycze, kakao, konserwy mięsne oraz tłuszczowo-mięsne (metalowe lub plastikowe opakowania), makaron, cukier, kasze, ryż, mleko w proszku, masa makowa, przyprawy.

Można przynosić również małe, miękkie przytulanki, natomiast w tym roku nie będzie zbierana odzież i buty.

Dary w Lublinie zbierane są na ul. Królewskiej 3 w siedzibie Zarządu Regionu Środkowo-Wschodniego NSZZ „Solidarność” (podwórko, lewa oficyna), od poniedziałku do piątku, w godz. 12:00-15:00.

Telefon do kontaktu: 509 714 966.

Akcji patronuje Stanisław Gogacz.

EDUKACJA ZDROWOTNA – CO OZNACZA?

Eksperti z dziedziny prawa, psychologii i pedagogiki dyskutowali 27 listopada br. na KUL-u na temat edukacji zdrowotnej. Nowy, obowiązkowy przedmiot, ma zastąpić dobrowolne „Wychowanie do życia w rodzinie”.

– Jest w tej sprawie dużo pytań – mówi inicjatorka wydarzenia, była kurator oświaty Teresa Misiuk. – Pierwsze zasadnicze pytanie: czy wprowadzenie takiego obowiązkowego przedmiotu nie narusza konstytucyjnych praw rodziców? Jest bardzo wiele pytań o treści, szczególnie w zakresie edukacji seksualnej. To są wreszcie pytania o konsekwencje.

I właśnie na te pytania próbowali odpowiedzieć zaproszeni do dyskusji goście. Jako pierwsza głos zabrała Hanna Dobrowolska z Ruchu Ochrony Szkoły, która wskazała, jakie założenia ma rozporządzenie ministerstwa i jakie wynikają z tego zagrożenia.

Marcin Szewczak, prof. prawa KUL, przybliżył zebrany konstytucyjne prawa rodziców, które wyraźnie mówią, że prawo do wychowania dzieci zgodnie z własnymi przekonaniami, także tymi z zakresu religii i moralności, leży całkowicie po ich stronie.

Agnieszka Marianowicz-Szczygieł, prezes Instytutu Analiz Płci i Seksualności „Ona i On”, odniosła się szczegółowo do tematu edukacji seksualnej jako takiej, wskazując wyraźnie potrzebę kształcenia w tym temacie, ale nie poprzez propagowanie dewiacji seksualnych.

Stowarzyszenie Pedagogów Natan reprezentował Zbigniew Barciński, który obrazowo porównał założenia obydwu przedmiotów – „Wychowania do życia w rodzinie” oraz „Edukacji zdrowotnej”. – Różnice pomiędzy przedmiotami „Edukacja zdrowotna” a „Wychowanie do życia w rodzinie” są zasadnicze – podkreślał – WDŻ to jest edukacja seksualna prorodzinna, natomiast w rozporządzeniu Ministerstwa Edukacji Narodowej jest zupełnie inny przekaz

– że w sferze seksualnej liczy się zdrowie, a nie liczy się rodzina. Są wzorce typu związku nieformalne.

Z kolei Bożena Pietras, przedstawicielka Związku Dużych Rodzin zwróciła uwagę na obawy, jakie mają rodzice, obserwujący wprowadzane do szkół zmiany. Uczestnicy konferencji mieli także możliwość wzięcia udziału w otwartej dyskusji. Padło sporo pytań z sali, które tylko potwierdzają szerokie zainteresowanie tematem. Dyskusję podsumował prof. KUL, Arkadiusz Jabłoński,

Konferencję zorganizowali: Fundacja „Ruchu Solidarności Rodzin”, Organizacja Zakładowa NSZZ „Solidarność” KUL oraz Region Środkowo-Wschodni NSZZ „Solidarność”.

A. Kosierb

PATRON

Szkoła (...) musi dawać dzieciom i młodzieży miłość do Ojczyzny i dumę z kultury rodzimej. Szkoła musi się liczyć z Narodem, jego wymaganiami, kulturą, obyczajowością i religią.

błogosławiony
ks. Jerzy Popiełuszko

fot. pixabay

SKUTKI NARUSZANIA PRAW I OBOWIĄZKÓW W PRAWIE PRACY

Odruchowo, kiedy mówi się o prawie pracy, ma się przede wszystkim na myśli ogół przepisów określających prawa i obowiązki różnych podmiotów objętych tą gałęzią prawa, czyli przede wszystkim pracowników i pracodawców (ale także innych, takich jak np. związki zawodowe, inspektorzy pracy czy nawet urzędy pracy). Nie wymaga szerszego uzasadnienia, że oczywiście jest to skojarzenie prawidłowe, jednakże musi ono zostać uzupełnione o ważne spostrzeżenie.

Określenie przez prawo wzajemnych relacji różnych podmiotów polega w pewnym uproszczeniu na wskazaniu, jak mają się one zachowywać, w szczególności: co mogą, a czego nie wolno im robić. Tak długo jak te reguły są przestrzegane, można uznać, że właściwie takie rozumienie prawa jest wystarczające.

Jednakże w rzeczywistości często przyjęte nakazy lub zakazy nie są respektowane – czy to umyślnie, czy też nie (np. z powodu niewiedzy lub nieprawidłowego ich rozumienia). W takiej sytuacji muszą pojawić się mechanizmy, których celem jest doprowadzenie do przywrócenia stanu wskazanego przez prawodawcę.

Jednym z nich jest posługiwanie się szeroko pojętymi sankcjami, czyli negatywnymi konsekwencjami postępowania sprzecznego z przepisami (postępowanie to może w pierwszym rzędzie polegać na przekroczeniu uprawnień lub nie dochowaniu obowiązków).

Tak rozumiane sankcje wprowadzane są także w przepisach, co oznacza, że poprzestanie tylko na ich określeniu nadal byłoby niewystarczające. Przykładowo: z art. 97 § 1 Kodeksu pracy wynika, że w związku z rozwiązaniem lub wygaśnięciem stosunku pracy pracodawca jest obowiązany wydać pracownikowi świadectwo pracy w określonej treści. Gdy w danej sytuacji pracodawca wyda świadectwo pracy zgodne z ustawowymi wymogami i zawierające prawdziwe informacje, zrealizuje on swój obowiązek i nie będzie w ogóle potrzeby sięgania po mechanizm sankcji. Jednakże

w przypadku niewydania przez pracodawcę świadectwa pracy pojawia się sankcja czyli prawo pracownika żądania zobowiązania pracodawcy do wydania świadectwa pracy (art. 97¹ § 1 kp), a jeżeli wskutek niewydania w terminie lub wydania niewłaściwego świadectwa pracy pracownik poniósł szkodę, może on także żądać jej naprawienia w formie odszkodowania (art. 99 § 1 i 2 kp).

Innymi słowy – Kodeks przewiduje skutki naruszenia obowiązków przez pracodawcę, ale gdyby art. 97¹ i 99 kp były ostatnimi regulacjami tej kwestii, pojawiałoby się pytanie o to, co robić, jeżeli pracodawca nadal nie chciałby wydać świadectwa i nie chciałby wypłacić odszkodowania. Mówiąc jeszcze inaczej – konieczne jest wprowadzenie kolejnego elementu do powyższego schematu (prawo/obowiązek – sankcja za ich przekroczenie/niewykonanie), a elementem tym jest egzekwowanie sankcji, czyli ich wprowadzenie w życie.

Jeżeli pominiemy sankcje oddziałujące z mocy samego prawa, które w prawie pracy nie są liczne (przykładem takiego mechanizmu jest tzw. zasada uprzywilejowania pracownika wynikająca z art. 18 kp, w którym mowa jest o tym, że postanowienia umów mniej korzystne dla pracownika niż przepisy prawa pracy są nieważne, a zamiast nich stosuje się odpowiednie przepisy prawa pracy), dochodzenie ich realizacji następuje na drodze sądowej, czyli konieczne jest skierowanie sprawy do sądu i uzyskanie odpowiedniego orzeczenia. Należy mieć to na uwadze, gdyż w praktyce oznacza to, że w większości wypadków nawet oczywiste naruszenie praw pracowniczych nie wywoła negatywnych skutków dla pracodawcy, jeżeli pracownik nie zdecyduje się na złożenie pozwu sądowego.

Dr Jakub Szmit,
specjalista z zakresu
prawa pracy

ŻURAWINA

Na targu od kilku tygodni można znaleźć żurawinę – czerwone kuliste, niewielkie, kwaśne owoce, które chyba bardziej znane są w postaci przetworzonej (np. suszone, sok). Czy warto po nie sięgać?

Ojczyzną żurawiny wielkoowocowej (łac. *Vaccinium macrocarpon*) są wilgotne obszary Ameryki Północnej. Dla Indian była zarówno pożywieniem, jak i lekarstwem. Używali jej do farbowania tkanin i traktowali jako symbol przyjaźni oraz pokoju.

W Europie pierwsze wzmianki na temat żurawiny wielkoowocowej pojawiły się w 1620 r., kiedy zetknęli się z nią europejscy koloniści. Dzięki skojarzeniu kwitnącej rośliny z szyją żurawia nazwali ją jagodami (ang. barries) na żurawiu (ang. crane), czyli cranberries. Uprawę żurawiny wielkoowocowej umownie rozpoczął w 1816 r. kapitan Henry Hall z Dennis w Massachusetts.

Dziś żurawina występuje na obszarze niemal całej półkuli północnej – od Syberii, przez Europę po Amerykę Północną (Stany Zjednoczone i Kanada są liderami w jej produkcji). W Polsce pierwsze próby uprawy podjęto pod koniec lat 50. XX w. Najczęściej spotykanymi u nas (Pomorze, Pojezierze Mazurskie, Podkarpacie i Lubelszczyzna) odmianami są żurawina błotna (łac. *Vaccinium oxycoccos*) oraz żurawina drobniolistna (łac. *Vaccinium microcarpon*).

Owoce żurawiny zawierają: witaminy A, E, K, C, a także z grupy B (B1, B2, B3 oraz B6), wiele składników mineralnych (żelazo, wapń, potas, selen, fosfor, jod i magnez), błonnik, luteinę, kwasy organiczne, garbniki, polifenole i flawonoidy. Dzięki temu bogactwu dobroczynnych składników żurawina łagodzi objawy chorób i zmniejsza podatność na występowanie infekcji układu moczowego, obniża poziom złego cholesterolu, cukru i ciśnienia krwi, wspomaga pracę układu krążenia i łagodzi objawy zakrzepicy czy wylewu, zmniejsza ryzyko chorób serca oraz dziąseł, zapobiega wrzodom żołądka, pomaga w walce z biegunką, bierze udział w produkcji kolagenu, łagodzi dolegliwości reumatyczne.

UWAGA: nie należy spożywać żurawiny podczas przyjmowania leków przeciwzakrzepowych, zawierających warfarynę, ponieważ może to przyczynić się do wystąpienia krwotoków; żurawina zawiera szczawiany, których nie zaleca się osobom z osteoporozą i kamica

fot. pixabay

nerkową. Diabetycy powinni pamiętać, aby spożywać sok z żurawiny bez dodatku cukru.

Żurawinę można suszyć, dzięki czemu stanowi pyszną przekąskę. Zarówno świeżą, jak i suszoną wykorzystuje się jako dodatek do herbat, owsianek, ciast i wielu innych dań (sery, pieczone mięsa, paszety) oraz przygotowania konfitur, soków i nalewek.

KONFITURA Z ŻURAWINY Z GRUSZKĄ

Składniki: 1/2 kg żurawiny (przemrożona, aby zniwelować cierpki smak), 2 duże słodkie gruszki, ok. 200 g cukru (wg smaku), ok. 1/2 szklanki wody

Wykonanie: Żurawinę zalewamy wodą i zasypujemy cukrem. Po rozgotowaniu dodajemy pokrojoną w kostkę gruszkę. Konfiturę gotujemy na średnim ogniu, mieszając, aż owoce zmiękną (ok. 15 min). Przekładamy do czystych, wyparzonych słoików i pasteryzujemy.

Sok z żurawiny wykorzystywany jest również np. do produkcji kremów, maści, mydeł, płynów czy kosmetyków do makijażu. Do jego atutów należą: utrzymanie odpowiedniego nawilżenia i właściwego pH, działanie liftingujące, antybakteryjne, przeciwgrzybicze, a także wzmacnianie odporności skóry i opóźnianie procesu jej starzenia. Olej z żurawiny eliminuje wolne rodniki, poprawiając elastyczność i sprężystość skóry.

Niniejszy tekst nie ma aspiracji do zastąpienia kontaktu Czytelnika z lekarzem, ma natomiast charakter informacyjno-edukacyjny. Autorka żywo interesuje się tematem i zachęca do poszerzania wiedzy z tego zakresu oraz bezwzględnego konsultowania jej przed zastosowaniem ze swoim lekarzem.

Szeptunka

ŻARTY na deser

Było sobie dwóch kumpli – drwali: Wiesław i Patryk. Poszli pewnego razu do roboty i Wiesiek odrąbał sobie rękę. Patryk wrzucił rękę do torebki foliowej i zawiązał Wiesława do szpitala.

– Ręka ... – mruczy chirurg.

– Będzie ciężko. Za cztery godziny proszę przyjechać po kolegę.

Po tym czasie Patryk przyjeżdża do szpitala.

– Gdzie Wiesiek?

– W ping-ponga gra.

Rzeczywiście, drwal grał przyszytą ręką aż miło. Po tygodniu Wiesławowi przydarzył się podobny wypadek, odrąbał sobie nogę. Patryk analogicznie, noga, torebka, Wiesiek, samochód, szpital.

– Noga, ciężka sprawa – mówi chirurg. – Proszę przyjść za sześć godzin.

Po tym czasie Patryk przyjeżdża do szpitala, a tam na trawniku Wiesio przyszytą nogą w piłkę gra, aż szybko lecą.

Po tygodniu Wiesława dopadł pech jeszcze większy. Odrąbał sobie głowę. Patryk – standard: głowa, torebka, korpus Wiesława, auto, szpital.

– Uuu ... Ciężka operacja z tą głową, ale za dziesięć godzin powinno być OK. – mówi chirurg.

Po tym czasie do szpitala zajeżdża Patryk.

**Ten smak wieprzowiny
...bez konserwantów**

– Gdzie Wiesław?

– Nie żyje.

– Jak to?! Przecież miało być OK.

Operacja wprawdzie ciężka ...

– Bo była ciężka! Ale żeś pan, kurczę, Wieska w torebce udusił!

*

Dwóch znajomych wychodzi z restauracji:

Włożyli płaszcz i wyszli.

– Czy ty zgłupiałeś do reszty? Dlaczego dałeś szatniarzowi pięć dych?

– A widziałeś, jaki on mi elegancki płaszczyk wydał?

*

W Anglii sąd skazuje oskarżonego na łączną karę 120 lat więzienia.

Oskarżony płacze, na co wzruszony sędzia mówi: – Proszę się nie mar-

twić, nie jesteśmy biurokratami, od-siedzi pan tyle, ile będzie mógł...

*

Spotyka się dwóch znajomych:

– Wygrałem tę sprawę o przekroczenie prędkości.

– Ale jak?

– Mój adwokat udowodnił, że przy 200 km/h nie widać znaku ograniczenia do czterdziestu.

*

Z gabinetu dentystycznego wypada pacjent.

– Jak było? – pyta żona.

– Dwa wyrwał.

– Przecież tylko jeden cię bolał.

– Nie miał wydać.

*

Przychodzi baba do lekarza

– Panie doktorze jak wyleczyć owsiki?

– A co, kaszłą?

*

Deszcz meteorytów. Obserwują zięć i teściowa. Zięć pomyślał życzenie ... Teściowa nie zdążyła ...

*

Sekretarka wchodzi do biura swojego szefa.

– Panie dyrektorze, jakiś facet czeka na pana w sprawie niezapłaconej faktury. Nie chciał się przedstawić.

– A jak wygląda?

– Wygląda tak, że lepiej zapłacić...

CZAS
Solidarności

Biuletyn Regionu Środkowo-Wschodniego NSZZ „Solidarność”

(wydanie elektroniczne)

Adres redakcji: ul. Królewska 3, 20-109 Lublin,
tel. 81 532 08 11 wew. 34, e-mail: biuletynzr@gmail.com

Redakcja: Marian Król (redaktor naczelny) e-mail:przewodniczacy.lublin@solidarnosc.org.pl,
Agnieszka Kosierb (sekretarz redakcji), Renata Lesicka (skład i łamanie).

Współpraca: Ireneusz Pszczoła, Lukasz Karczmarczyk.

Wydawca: Region Środkowo-Wschodni NSZZ „Solidarność”.

Okładka: freepik.

Treści zawarte w „Czasie Solidarności” chronione są prawem autorskim. Przedruki całości lub fragmentów artykułów możliwe są wyłącznie za zgodą wydawcy. Redakcja zastrzega sobie prawo do redakcji i skracania tekstów, nadawania śródtytułów, zmiany tytułów. Nadesłanych materiałów Redakcja nie zwraca. Odpowiedzialność za treść reklam ponosi wyłącznie reklamodawca.

13 grudnia 1981

wprowadzenie stanu wojennego

Program obchodów w Lublinie

13 grudnia 2024 r.

- 7:00 rekonstrukcja ZOMO ul. Królewska 3
- 10:00-14:00 blok edukacyjny, IPN Oddział Lublin, ul. Wodpójna 2
- 14:15 prezentacja wystawy IPN „Stan wojenny 1981-83”, pl. Litewski
- 14:30-17:00 patrole ZOMO, ul. Królewska-pl. Litewski,
- 17:00 ułożenie krzyża ze zniczy na Placu Litewskim (przed pomnikiem Konstytucji 3 Maja)
i występ chóru z XXVII LO im. Zesłańców Sybiru w Lublinie
- 17:30 grochówka wojskowa, pl. Litewski
- 18:00 Msza św. w intencji Ojczyzny i za wszystkie Ofiary stanu wojennego,
kościół Powiżytkowski w Lublinie, ul. Narutowicza 6
- ok. 19:00 przemarsz pod Światło Pamięci Ofiar Komunizmu i pomnik bł. ks. Jerzego Popiełuszki,
patrona „Solidarności”, ul. Królewska 9
- 19:30 patrole ZOMO pod CSK,
- 20:00 „Ślepcy” – koncert Norberta „Smoły” Smolińskiego, Centrum Spotkania Kultur,
pl. Teatralny 1

Program obchodów w Tarnogrodzie - 15 grudnia 2024 r.

- 10:30 zbiórka pocztów sztandarowych przed Tarnogrodzkim Ośrodkiem Kultury i przemarsz do kościoła
- 11:00 Msza św. w kościele pw. Przemienienia Pańskiego. Po mszy przemarsz na cmentarz parafialny
i złożenie kwiatów na grobie śp. Józefa Gizy - górnika poległego w kopalni Wujek
- ok. 13:00 montaż słowno-muzyczny „Co zrobimy z naszą wolnością?”
w wykonaniu młodzieży Zespołu Szkół Centrum Kształcenia Rolniczego im. W. Witosa w Różańcu,
sala widowiskowa TOK, Rynek 18
- Oprawa uroczystości – orkiestra górnicza LW „Bogdanka” S.A.

